

De Principaal vzw Activiteitenverslag 2021

Zondag 18 juli 2021 – Balegem op handen en voeten (Sint-Martinuskerk, Balegem)

Het eerste live-evenement dat De Principaal organiseerde na de noodgedwongen digitale concerten en opnames tijdens de coronaperiode, verliep in samenwerking met diaken Tom Uytterhaegen van de Sint-Martinuskerk in Balegem en de orgelklas van academie De Kunstbrug (Gentbrugge). Het nagenoeg authentieke romantische Delmotte-orgel uit 1879 werd onlangs door de getalenteerde orgelleerlinge Mare Dielissen herontdekt en door orgelbouwer René Nijse opnieuw speelklaar gemaakt. Een grondige restauratie van dit instrument, dat aanvoelt als het kleine broertje van het majestueuze Cavaillé-Coll-orgel in de Gentse Sint-Niklaaskerk, moet nog gebeuren. Voor deze dag werd een uniek evenement uitgedokterd: om het half uur werd er 20 minuten gemusiceerd door verschillende organisten: solo, in samenspel met een ander instrument (trompet, dwarsfluit) en vierhandig. In de kerk konden de toeschouwers ook andere toetseninstrumenten bezichtigen en uitproberen. Vermeldenswaard is een door Chris Vandekerkhove, een van de solisten van deze dag, gebouwd klavechord. Er waren ook twee stands met demonstraties van orgelbouw en -revisie. Standhouders waren de reeds vermelde René Nijse en diehard orgelamateur Sven Vermassen. In de tuin naast de kerk kon men de hele middag genieten van een hapje en een drankje.

Om 13 u bracht **Mare Dielissen** samen met trompettist Pieter Vermassen werk van Johann-Sebastian Bach, Georg Friedrich Händel, Eugène Gigout en César Franck. Om 13.30 u vertolkte **Veerle**

Nimmegeers werk van César Franck, Léon Boëllmann, Sigfrid Karg-Elert en Marcel Dupré. Om 14 u speelde **Joachim David** composities van Alexandre Guilmant. Om 14.30 u was het de beurt aan **Paul Carteus** om werk van Alphonse Mailly, Louis Vierne, Jehan Alain, Jeanne Demessieux en Josef Rheinberger te laten horen. Om 15 u nam **Chris Vandekerkhove** ons mee naar Groot-Brittannië voor werk van Gordon Young, Emma Louise Ashford, Driffield Edward Townshed en Gordon Balch Nevin. Om 15.30 u vergastte **Ingrid Buyl** ons op werk van Jacques-Nicolas Lemmens en haar vroegere leraar, de blinde organist Paul Barras. Om 16.30 u gaf **Delphine**

Grandsart het beste van zichzelf met werk van Léon Boëllmann. Om 17 u brachten gedurende een uur **Toon Pillaert**, **Nathalie Van Meirvenne** (dwarsfluit) en **Stefaan Schampeleer** werk voor orgel

solo, werk voor fluit en orgel, en orgel vierhandig van Jehan Alain, Olivier Messiaen, Adolf-Friedrich Hesse, Alexandre Guilmant en Felix Mendelssohn-Bartholdy. **Paul de Maeyer** sloot deze dag af met de Choral no. 2 en de beroemde Toccata uit de 5de orgelsymfonie van Charles-Marie Widor.

Zondag 25 juli – in memoriam Johan Van Maercke (Sint-Stefanuskerk, Gent)

Eind 2020 moest De Principaal afscheid nemen van Johan Van Maercke, die ons veel te vroeg ontvallen is. Hij was een van de bezielers van de vereniging, secretaris en allroundmedewerker. Zijn begeestering en doortastende inzet zullen hard gemist worden.

Voor dit herdenkingsconcert nam **Paul De Maeyer**, voorzitter en artistiek leider van de vereniging, plaats achter het orgel. Hij bracht improvisaties rond de indrukken die Johan naliet, waarbij hij de mogelijkheden van het Forrest-orgel optimaal benutte. De bindteksten en de haiku's die Paul als toelichting schreef, werden voorgelezen door **Marc Van Campenhout**, die ook zijn gedicht 'Voor Johan' als intro bracht.

Zondag 15 augustus, 22 augustus, 29 augustus en 5 september – internationaal orgelfestival Jonge wolven (Sint-Stefanuskerk, Gent)

Aanstormend orgeltalent van de conservatoria van Rotterdam, Amsterdam, Gent en Parijs speelde tijdens het internationale orgelfestival de pannen van het dak. Deze conservatoria verzorgen muziekopleidingen die toonaangevend zijn voor de ontwikkeling van orgelcultuur bij jonge mensen.

Op 15 augustus liet Nederlander **Leendert Verduijn** (Gouda, Rotterdam) het publiek wegdromen bij zijn vertolkingen op zowel het Van Vulpen-orgel als het Forrest-orgel. Hij bracht werk van Jan Pieterszoon Sweelinck naar aanleiding van zijn herdenkingsjaar, Felix Mendelssohn-Bartholdy, Camille Saint-Saëns, César Franck en Louis Vierne. De stukken van de romantische componisten kwamen op het Forrest-orgel uitermate tot hun recht.

Op 22 augustus gaf noorderbuur **Diederik Blankesteijn** (Nijkerk, Amsterdam) het beste van zichzelf. Op het programma stonden topwerken van Francis Poulenc, Sergej Rachmaninov, Franz Liszt en Olivier Messiaen. De variatie aan klankbeelden en de erg verscheiden compositiestijlen vergden een superieure kennis van

orgelregistratie en een totale beheersing van uitvoeringspraktijken. Op de foto links hierboven ziet u Diederik die voorafgaand aan het concert zijn programma toelicht.

Op 29 augustus was het dan de beurt aan twee Belgische meesters: **Toon Pillaert** (Wetteren, Gent) en **Stefaan Schamphoeleer** (Wetteren, Gent). Zij speelden solo, in dialoog op twee instrumenten en ook vierhandig composities van Jehan Alain, Olivier Messiaen, Adolf Friedrich Hesse, Felix Mendelssohn-Bartholdy, César Franck, Johann Sebastian Bach en Bernard Foccroulle.

Op 5 september sloot **Emmanuel Arakélian** (Saint-Maximin-la-Sainte-Beaume, Parijs) het festival af. Voor deze Franse orgelvirtuoos was er een talrijker publiek opgekomen. Zijn vorige bezoeken aan België liggen nog vers in het geheugen. Hij vertolkte werk van Robert Schumann, Johann Sebastian Bach, Felix Mendelssohn-Bartholdy en Joseph-Guy Ropartz. Dit recital vormde het orgelpunt van het festival.

Zondag 7 november – orgelrecital (Sint-Stefanuskerk, Gent)

Katrien Mannaert is titularis-organist van de Onze-Lieve-Vrouwekerk in Sint-Niklaas en de OLV-ten-Boskerk in Nieuwkerken-Waas. Ze is ook docent orgel en begeleidingspraktijk, en actief lid van het orgelcomité in Dendermonde en Sint-Niklaas. Ze speelde op het Flentrop-orgel werk van Luc De Winter (°1956) en Johann Sebastian Bach. Op het Forrest-orgel speelde ze composities van Luc De Winter en Hans-André Stamm (°1958). Het contrast tussen de stijlperiodes was minder opvallend dan dat tussen de twee hedendaagse componisten. Een gevarieerd programma dus, waarin de soliste haar totale kunnen demonstreerde. Het was niet de eerste keer dat deze organiste voor De Principaal een concert verzorgde en wellicht ook niet de laatste keer. Het publiek was enthousiast om dit talent van eigen bodem nog eens in Gent aan het werk te horen.

3 tot 5 december – inspelingsweekend nieuw koororgel (Sint-Annakerk, Bottelare)

De Sint-Annakerk in Bottelare herbergt op het oksaal een historisch Van Peteghem-orgel, dat echter vrijwel onbespeelbaar geworden is. In afwachting van een restauratie werd een comité opgericht om voor de eucharistie in een vervanginstrument te voorzien. Uiteindelijk kwam het Orgelfonds Bottelare tot stand dat voor de financiering zorgde. Een orgel dat in 1973 door Blank & Zoon werd gebouwd, werd overgeplaatst van een te slopen kerk in Asse (Nederland) naar de Sint-Annakerk in Bottelare. Samen met het Orgelfonds organiseerden de titularis-organist van de Sint-Annakerk, Herman De Mil, en De Principaal een orgelfeestweekend.

Op 3 december ging de driedaagse van start met concerten door drie leerlingen van het Gentse conservatorium en het Concerto Bottelare onder leiding van **Philippe Sierens**. Voorafgaand aan deze concerten gaf **Paul De Maeyer** een demonstratie van de verschillende orgelregisters.

Matthias Wynants bracht de Passacaglia in d van Dietrich Buxtehude en het Concerto in G van Michelle Corette. **Lodewijk Mispelon** speelde BWV 544, gevolgd door een kleine improvisatie en het Concerto opus 4 nr. 6 van Georg Friedrich Händel. **Aryna Tsylianok** (Belarus) sloot af met het Andante uit de sonate nr. 4 van Johann Sebastian Bach en het Concerto in d voor orgel en orkest van Händel.

Solisten en orkest mochten een staande ovatie in ontvangst nemen.

De presentatie van deze avond werd verzorgd door **Marc Van Campenhout**.

Op 4 december vond een Open Orgeldag plaats, de gelegenheid voor amateur-organisten van Gent en ver daarbuiten om dit nieuwe instrument onder begeleiding te leren kennen. Door de coronaomstandigheden week de programmatie op enkele punten af van de in onze brochure afgedrukte planning.

De dag startte om 8 u met een ochtendwijding, gecoacht door **Paul De Maeyer**. **Maarten Verbiest** (Gent) en **Delphine Grandsart** (Gent) en Paul zelf brachten werk van Dietrich Buxtehude en Johann Sebastian Bach.

Om 8.30 u volgde het programmaonderdeel 'de Zuid-Duitse lijn naar Bach' gecoacht door **Katrien Mannaert**. In volgorde speelden **Herman De Mil** (Bottelare), **Jan Geubels** (Antwerpen), **Elisabeth Verstraete**, **Jozef De Weert** (Gent), **Lut Driesmans** (Sint-Pieters-Leeuw), **Filip Van Lancker** (Gentbrugge) en Katrien Mannaert zelf werk van Johann Pachelbel, Georg Böhm, Georg Muffat, François Couperin en Johann Sebastian Bach.

Om 11 uur volgde een demonstratie van het historische Burssens-draaiorgel 'Heen en Weer' voor het kerkportaal. Een tweede en een derde sessie volgden later op de dag.

Om 11.30 uur werd 'de Noord-Duitse lijn naar Bach' getrokken onder coaching van **Paul De Maeyer**.

Sander De Keukelaere (Aalter), **Kris De Baerdemaecker** (Wieze), **Tine Hendrickx** (Duffel), **Sam Schalckens** (Jette), **Sàra Pituk** (Budapest) en Paul De Maeyer zelf vertolkten werk van Georg Friedrich Händel, Johan Pieterszoon Sweelinck, Johann Sebastian Bach, Samuel Scheidt, Johann Adam Reincken, Nikolaus Bruhns en Dietrich Buxtehude.

Om 12.30 uur volgde 'de Franse lijn naar Bach' met religieuze muziek, waarbij orgel en gregoriaanse gezangen afgewisseld werden. De coach van dit onderdeel was **Robert Hostyn**. **Erik van Ransbeek** (Lebbeke) bracht samen met **Filip Van Lancker** een Kyrie van André Raison, **Chris Vandekerkhove**

(Gistel) speelde een 'Suite bij het Ave Maris Stella' van Louis Marchand. Hier bracht **Paul De Maeyer** de zangpartij ten gehore. **Ingrid Buyl** (Wetteren) speelde de Orgelpartita Sei gegrüsset, Jesu Gütig BWV 768 en **Robert Hostyn** (Beauvoorde) sloot af met een bijzonder passende compositie, de Toccata van Marius Monnikendam gezien het sterfjaar van deze componist overeenkomt met het constructiejaar van het orgel.

Na een korte pauze werd verdergegaan met een vrij podium, omdat de geplande eerste sessie onder coaching van **Wannes Vanderhoeven** onverwacht niet kon doorgaan.

Om 15.30 uur werd 'een grillige lijn naar Bach' uitgezet, met **Wannes Vanderhoeven** als coach. **Herman De Mil** (Bottelare), **Gretel Beyers** (Antwerpen), **Bernadette Lammens** (Wondelgem) en **Michael Vervaeke** (Mechelen) brachten composities van Abraham Vanden Kerckhoven, Johann Sebastian Bach, Anton Brunkhorst en Samuel Scheidt.

De orgeldag werd afgesloten met een virtuoze orgelimprovisatie door **Wannes Vanderhoeven** en **Paul De Maeyer**.

De avondviering, met zegening van het Bottelaarse brandweerkorps en hun materiaal, werd opgeluisterd door plaatselijke solisten, onder wie **Herman De Mil** en koorzangers. Uit discretie werden tijdens deze dienst geen foto's genomen, maar hieronder ziet u de opstelling van het brandweermateriaal voor het altaar.

Dag 3 van het inspelingsweekend werd om 11 u ingezet met een aperitiefconcert door **Micheline Delaere**, **Herman Streulens** en **Herman De Mil** met voornamelijk muziek van Mozart.

Om 19 u verzorgde organist **Paul De Maeyer** het slotconcert met werk van Bach, met in een koraal handklokkenbeiaard 'Akabella' als cantus firmus. Een handklokkenbeiaard is een ensemble dat bestaat uit erg precieze musici die met enkel een klok(je) in ieder hand uiterst nauwkeurig een melodie spelen. Handbellenkoor Akabella staat onder leiding van **Dina Verheyden**, die verbonden is aan de Koninklijke Beiaardschool in Mechelen. De afsluitende kerstmedley was een geweldige klepper.

Overige activiteiten om de orgelcultuur te promoten

Dankzij de goede contacten van De Principaal ontving de vereniging in 2021 twee orgelpositieven. Deze instrumenten zullen worden verkocht ten voordele van het Kramer-orgel in de Maria Middelaarskerk van Hijfte (Lochristi), waarvan De Principaal de aankoop coördineerde. De vereniging organiseerde de prijsvraag voor de overplaatsing en de ontmanteling van het instrument, dat oorspronkelijk in Boskoop (Nederland) stond.

De Principaal werkte intensief mee aan het project Gentse orgels ontsloten, dat in 2021 werd afgerond. Voor dit project werden in zes Gentse kerken captaties van recitals gemaakt en de films van deze orgelconcerten werden op YouTube geplaatst om het erfgoed te ontsluiten voor een wereldwijd publiek. De orgels van de Karmelietenkerk, de Sint-Niklaaskerk, de Sint-Pieterskerk, de Sint-Stefanuskerk, de Sint-Baafskathedraal en de Sint-Jacobskerk kunnen nu van overal ter wereld gratis via het videokanaal ontdekt worden. De organisten die de recitals verzorgden, waren Ignace Michiels, Michaël De Geest, Leon Bierens, Paul De Maeyer, Nicolas De Troyer en Bart Verheyen.

De Principaal bemiddelde bij de conservatie van het Van Peteghem-orgel van de Heilig-Kruiskerk van Sint-Amandsberg en vond er een geschikte locatie voor in de Sint-Jacobskerk in Gent.

Wijziging van het bestuur van De Principaal

Het bestuur van de vereniging werd grondig vernieuwd na het overlijden van de secretaris en de ondervoorzitter, en het beëindigen van het mandaat van de penningmeester.